

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemam
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglasa
se sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Pozdravljeni! Dobrodošli!

Plovdivski pevci nam bodo nocoj zaneli. Bolgarska pesem bo priklopila iz mladih, sočnih grl bratskih pevcev. Pesem je kakor odblesk narodove duše. V tem odblesku leskečejo biseri slovanske duševnosti. Radi tega bolgarski pesmi prisluhnemo s toliko pobožno poglavljenostjo, radi tega so nam bratje Bolgari tako tople, iskreno dobrodošli.

Nocoj se bo zavedni nacionalni Maribor zgrnil v Union, da uživa lepote in krasote bratske bolgarske pesmi. To pa tem bolj, ker je postanek Plovdivskega pevskega društva tesno povezan z osebnostjo znamenitega stenografa, frankolovskega rojaka prof. Antona Bezenška. Plovdivsko pevsko društvo predstavlja namreč prvi bolgarski posvetni pevski zbor, ki je bil ustanovljen v maju 1895 v Plovdivu pod imenom »Mestni pevski zbor« — Gradski pevčevski hor. Do 1. 1895 ni bilo namreč v Bolgariji posvetnega pevskega zbora, ampak le cerkveni pevski zbori, ki so gojili po potrebi tudi posvetno glasbo, predvsem narodno, pa tudi umetno bolgarsko pesem. Slovenec prof. Anton Bezenšek je postal prvi predsednik Plovdivskega pevskega zbora, njegov poklicni tovariš na plovdivski gimnaziji prof. Angel Bukoreštiljev pa prvi pevovodja, tudi danes še vedno duša zbora. Bukoreštiljev, ki je skupno s prof. Bezenškom dvignil sloves tega zbora, da je zaslovel po vsej Bolgariji in tudi izven državnih mej, se pripelje danes s svojim zborom v naš obmejni Maribor, ki čuti dolžnost, da tega odličnega predstavnika južno slovanske glasbe, intimnega prijatelja našega Stritarja, E. Adamiča in drugih pesnikov, pisateljev ter glasbenikov, v svoji sredini čim lepše in čim topleje pozdravi.

Po krasno uspehih koncertih bolgarskih zborov »Rodne« in »Rodina pesem« je Plovdivsko pevsko društvo tretji bolgarski pevski zbor, ki prinaša k nam na sever lepoto bolgarske narodne pesmi in ki hoče na ta način po svojih najboljših močeh prispevati k vsesplošnemu južno slovanskemu kulturnemu zblizanju. To je veliko poslanstvo, ki naj se v teku let raztegne tudi na druga področja ustvarjanja ter udejstvovanja južno slovanskih bratov od Drave pa do Črnega morja. V to smer sta pokazala že nepozabni kralj Mučenik in bolgarski car Boris ob priliki pomembnih razgovorov v ritskem samostanu, ki pomenijo prelom s preteklostjo ter pričetek nove, srečnejše dobe med južnimi Slovani. V tem duhu vršijo jugoslovensko bolgarsko ligo svoje poslanstvo, v tem pravcu gredo kulturno zblizevalna prizadevanja med nami ter brati Bolgari.

Ta kulturno zblizevalna prizadevanja se razvijajo zadnja leta v znamenju zadovoljive intenzivnosti, zlasti na torišču glasbe in pa likovne umetnosti. Sadovi tega sistematičnega dela ne morejo izostati in bi bilo želeli, da se duh vzajemnosti, medsebojnega spoznavanja, poglobi in razširi tudi na druga področja kulturne delavnosti, zlasti na polje književnosti in odrske umetnosti. Radi tega nas zelo veseli, da je sledila Plovdivskemu pevskemu društvu na pot po naši državi druga znamenita bolgarska kulturna skupina, sovjaki kooperativni teater, ki gostuje po naših jugoslovenskih odrih in ki je pravkar na svojem tridnevem gostovanju v Ljubljani. Naj bi večno prijateljstvo med Jugoslavijo in Bolgarijo rodilo leto za letom čim vidnejše, čim lepše rezultate zblizovanja, zlasti na kulturnem področju.

V upanju, da bi to vzvišeno poslanstvo

Prihodni teden gospodarska pogajanja med zastopniki Jugoslavije, Romunije in Madžarske

BUDIMPEŠTA, 18. maja. Tukajšnji listi poročajo, da se prihodni teden pričnejo važna gospodarska pogajanja v Beogradu med zastopniki Jugoslavije, Romunije in Madžarske. Gre za skupno akcijo zlasti glede izvoza pšenice. Kakor

se doznava, obstoja prizadevanje, da se doseže dogovor v tem smislu, da se izvozne organizacije omenjenih treh držav, pri čemer zastopa Jugoslavijo »Prizad«, medsebojno stalno obveščajo o izvoznih presežkih in cenah.

Zastoj v francoško italijanskih pogajanjih: Francija grozi z otvoritvijo pirenejske meje

PARIZ, 18. maja. Včerajšnja seja pariške vlade pod predsedstvom prezidenta Lebruna je bila posvečena pogajanjem z Italijo v zvezi z Mussolinijevim genovskim govorom. Zunanji minister Bonnet je izčrpno poročal o francoško-italijanskih pogajanjih in o španskem vprašanju, ki ga je označil kot največjo oviro pri razčiščevanju vseh vprašanj med obema državama. Bonnet je sporočil ministrskemu svetu, da je cilj pogajanj z Rimom v tem, da se najde kompromisna osnova, kar pa doslej še ni posrečilo. Šele zatem bi se

pogajanja nadaljevala. Francoski tisk opozarja na zastoj v pogajanjih. Francija zahteva na podlagi novih navodil francoskemu odpravniku postov v Rimu Blondu sledeče: Takojšnja uvedba španske kontrole ne samo v Pireneji, ampak tudi ob portugalski meji in ob morskih obalah. Če bi se v teku šestih tednov po postavitvi kontrolnih organov ne pokazal noben uspeh, potem je Francija odločena, da odpre pirenejsko mejo in da omogoči katalonski vladi uvoz.

Avstrijski katoličani ne smejo v Budimpešto

DUNAJ, 18. maja. Pokrajinska vlada je 30.000 katoličanom, ki so nameravali pod vodstvom kardinala dr. Innitzerja na evharistični kongres v Budimpešto, prepovedala udeležbo. S tem so nastale gotove težave, ker so udeleženci že plačali zadevne zneske za vožnjo in prehrano.

vedala udeležbo. S tem so nastale gotove težave, ker so udeleženci že plačali zadevne zneske za vožnjo in prehrano.

Podmorniška poštna služba med Valencijo in Barcelono

BARCELONA, 18. maja. Odkar je republikanska Španija razdeljena na dva dela, je bila direktna poštna zveza med obema deloma mogoča edino potom radija. Sedaj je republikanska vlada uvedla med Barcelono in Valencijo redni poštni promet potom podmornic, s čimer je omogočeno obojestransko odpošiljanje pisem.

Za podmorniško pošto se bodo izdale specialne poštne znamke. Odpošiljanje paketov zaenkrat ni predvideno, vendar pa se pisma in časopisi lahko pošljejo v vsaki količini.

„Šest tez“ nemške narodne manjšine na Poljskem

LONDON, 18. maja. Varšavski dopisnik »Manchester Guardian« poroča o povečanju aktivnosti prvakov nemške narodne manjšine na Poljskem. Dočim morajo ostale narodne manjšine v Poljski, to so Ukrajinci, Židje in Belorusi molčati, je nemška narodna manjšina povsod bučna ter izzivalna in povzroča zaskrbljenost. Po Češkoslovaški in Danski je pričela nemška narodna manjšina tudi na Poljskem dajati znake politične razburkanosti. V političnem pogledu zahteva, da postopajo z njo kakor z narodnostno skupino, različno od sosednjih manjšin, ker tvori ona del celokupnega nemškega naroda. »Jungdeutsche Partei« na Poljskem ki predstavlja dejanski narodno socialistični pokret po Henleinovem vzoru, je precej segla v odnose med Nemčijo in Poljsko. V »šestih tezah«, ki jih sestavlja dr. Wiefner, ustanovitelj in predsednik »Jungdeutsche Partei«, je tudi točka, ki pravi: »Naše nemško nacionalno življenje

mora biti organizirano edino v skladu z nemški načeli in z ideologijo nemškega naroda.« Istočasno z organiziranjem poljskih Nemcev v tej smeri se vodi tudi močna revizionistična propaganda. Nemške tvrdke tiskajo na tisoče zemljepisnih kart ki prikazujejo dele zapadne Poljske kot začasni teritorij poljske države. Te zemlje pisne karte so za Poljake tako izzivalne, da je guverner Leszna zaplenil vse one, ki jih je policija mogla najti. Celo poljski časopisi, ki kažejo sicer svoje simpatično razpoloženje napram Nemčiji, zahtevajo od poljske vlade, da potlači nemško revizionistično propagando, dokler je še čas. Milijon poljskih Nemcev je raztresenih po vsej Poljski. Po vseh krajih, kjer so Nemci, se vrši intenzivna nacionalistična propaganda potom posebnih agentov. Mnogi poljski rodoljubi, zlasti v zapadni Poljski, so radi tega pokreta med Nemci zelo zaskrbljeni in čuječi.

čim blagodejnejše delovalo, da bi nas čim tesneje povežalo in združilo v skupni usodi ter isti krvi, v prepričanju, da bo nam vsem zaslajala lepša, sončnejša doba sreče, zadovoljstva in moči, v želji, da bi bratski plovdivski pevci odnesli z našega jugoslovenskega severa čim lepše

vtise ter da bi nas čim prej zopet posetili, jim kličemo ob prihodu v naš obmejni Maribor, našo ponosno severno postojanko vsega južnega slovanstva, bratsko prisrčen Zdravo! Dobrodošli! Iskreno pozdravljeni!

Izobesite zastave!

Vabimo hišne posestnike, da danes v sredo ob priliki gostovanja Plovdivskega pevskega društva izobesijo na svojih poslopjih v pozdrav bratskim gostom državne in po možnosti tudi bolgarske zastave!

Pabecki

Naivna razmišljanja

»Slovenec« piše v nedeljskem uvodniku med drugim sledeče: »Videli bomo, kako tujec hlepi po naši zemlji in kako radodarno žrtvuje velike milijone, da bi si jo kupil za dekle in kako po skrivnem načrtu sega po posameznikih in jih pripravlja in goji za izdajstvo. Množicam je treba pomagati, da bodo morje korenine v zemljo, da nihče ne bo razočaran nad trdim življenjskim bojem najprej pogledoval ven...« To je vse res. Dvomimo le, če bi mogli v tem kaj pomagati »naši mladinski tabori«, kakor piše »Slovenec«. Odrzimo takšno naivnost ter spreglejmo resnico: Rešitev je v složnem sporazumevanju in v pravičnosti, ne pa v izrazih najhujšega strankarstva kakršnega naši ljudje še niso doživeli.

»Samouprava«, osrednje glasilo JRZ, poroča med dopisi iz Ludbrega: »Pred par dnevi so neznanci navalili ponoči na hišo sodnika dr. Ivana Lasiča in razbili s kamenjem 14 oken. Metali so kamenje, celo pet kg težko. Napad je treba pripisati polit. terorju, ker je dr. Lasič član JRZ in podpredsednik banov. odbora JRZ za savsko banovino. Ni to prvi slučaj osebnega terorja nad pristaši JRZ ter njenimi prijatelji v Hrv. Zagorju. Vsi člani JRZ pa imajo na svojih hišah pet litrskih steklenih posod, ki so jih prejeli od JRZ za varnostno opremo.«

Sentpeterski odmevi

Zadnjič se je pri nas zgodilo nekaj, da moramo nekemu politiku dati v toliko zadoščenje in priznanje, da je za svoj pregrešek prestal težko preizkušnjo. Kaj bi pač rekli — sebi je preveč privoščil, drugim pa premalo in je le malo manjkalo, da niso njegove sicer debele kože pobožale kmetijske ceste. Zelo smo se tudi začudili, da ni šel k pogrebu našega pok. župana, ki so ga pokopali ravno na dan slovesne otvoritve ter blagoslovitve nove ceste v Ložane, eden gospodov, o katerem bi bili mislili, da se bo gotovo udeležil pogreba, pa je rajši ostal zvest žetodnim blagom...

Dvig žitnih cen

»Trg. list« poroča v št. 54: »Naj se uredi vprašanje prehrane pasivnih krajev kakor koli, eno je jasno, da se mora urediti, ker sedanjih visokih cen revno prebivalstvo ne more. Zlasti pa ne zmore teh cen pasivna in že čisto iztrošena Slovenija, kateri je zato treba tudi na drug način pomagati. Zlasti pa se mora znižati Sloveniji davčni odstotek, na drugi strani pa treba povečati javna dela v Sloveniji. Od začetka svetovne krize doživlja Slovenija same udarce in njeno gospodarstvo je oslabiljeno do skrajnosti. Zato tem manj prenese ta najnovejši udarec, to je — dvig žitnih cen!«

Rod, veš še, da tvoj kralj je z ognjem kronan bil in da nihče mu z rok žezla ni izvil?

O. Župančič. (Naša beseda).

Aleksander, naš gospodar...

(Govoril univ. prof. dr. Ilesič ob odkritju spomenika kralju Ujedinitelju pri Sv. Juriju ob Ščavnici)

Ali je re, da zopet lahko izpregovorim tukaj, pred to šolo, ki sem nekda v njo hodil, pred to cerkvijo, ki sem v njej Boga molil?

Pred skoro 50 leti sem govoril tukaj vašim očetom, vašim materam in vam najstarejšim, ki ste z menoj vred še ostali iz onih časov.

Pa kaj pravi: najstarejši! Danes ni starih med nami, danes smo vsi mladi, danes nam vsem cvete v dušah mladi maj, čas novega življenja...

Od kod ta pomlad, od kot ta mladosti v naših dušah?

Pregnanci, preganjani smo bili nekda na svojih lastnih tleh, jetniki smo bili med tesnim zidovjem, sedaj smo svobodni gospodarji v svoji obširni zračni hiši, ka kako se ne bi veselili mladega življenja, ki klije okoli vas?

O Vi, ki ste preživeli svetovno vojno, vi veste kakšna je bila to nevihta, kako je grmelo, treskalo, gorelo — v nevihti svetovne vojne! Prošla je nevihta, črni oblaki so se odveliki proti severu, nad nami je zasijalo solnce. Na sedmero-bojni mavrici se je pokazal Bog, blagoslovil nas, ki smo se rešili iz potopa, blagoslovil nas, Kralja našega in ves naš rod...

Radujoč se novega življenja, hvaležni dvigamo oči k njemu, ki je s silno dušo ključoval vsem burjam dolgih let predvojnih, vojnih in povojnih, ki je, prvi med prvimi, tudi nam v svetu pozabljenim nesrečnikom, gradil našo novo, našo veliko hišo, našo Jugoslavijo; dvigamo oči, k močnemu mojstru, k blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Ujedinitelju.

Bratje in sestre, zbrani tukaj v Njegovem imenu, čutje mi blagovest, blagovest današnjega dne!

Aleksander, naš domači kralj

1.

Gledam v Kralja, gledam v prošlost njegovega rodu in vidim lepoto.

Kako je lepo za moje oko, če vidi da si je človek iz nič napravil svoj dom, če vidi, da se mu, ob delu in naporu njegovih rok, hiša širi, imetek množi...

— kako je lepo za moje oko, ko vidi, kako iz te naše zemlje vstaje kmet-gospodar, stari Karadjordje, zasadi plug, zaostri meč, da bi mu varne v brazdah kalile kali, kako je iz kmetijske hiše vzrastel Kralj, vzrastel kraljevski rod Karadjordjevičev...

— kako je lepo za moje oko, ko vidi, kako je mala Srbija, ob delu in naporu krepkih rok, junaških duhov, rastla in rastla, kako smo se potem mi, verni sebi, neokuženi v duši, obrnili k njej, se ji pridružili...

— kako je lepo za moje oko, ko vidi da Aleksander, Kralj Jugoslavije, pravnuk kmetijskega gospodarja, stopa v hišo hrvatskemu, stopa v hišo slovenskemu seljaku, delavcu ter mu pravi: »Pa bom jaz boter Tvojemu otroku!«

Zakorinjen v svoji zemlji, ali neomejen v pogledu in ljubezni

2.

In tako smo se našli, naš Kralj iz Šumadije doma, in mi, sinovi Slovenskih gor.

Prišel je z juga k nam: gnala ga je k nam Njegova lastna duša.

Prišel je z juga k nam: Klicala ga je naša lastna duša.

Zakoreninjen je bil v svoji domači zemlji, ali ni bil omejen v pogledu in ni bil omejen v ljubezni, zato je prišel k nam kot naš jugoslovanski Kralj.

Zakoreninjeni smo bili v svoji domači zemlji, ali nismo bili omejeni v pogledu in nismo bili omejeni v ljubezni, zato smo klicali k sebi njega, jugoslovanskega Kralja.

Kaj bi bilo danes z nami, če bi Aleksander pač bil »zakoreninjen«, drugače rečeno: zakopan v svoji šumadinski zemlji, bi ne gledal obenem v daljavo, ne ljubil obenem tudi naših dragih Slovenskih gor?

Kaj bi bilo danes z nami, če bi mi, potomci, nasledniki nekdanjih tukajšnjih

slovenskih taboritov, bili pač »zakoreninjeni«, drugače rečeno, zakopani v svoji domači zemlji, a bi ne gledali obenem v južno daljavo, ne ljubili obenem šumadinskih gora?

Drevo, ki naj cvete in rad obrodi, je zakoreninjeno, ali ni zakopano, in širi veje široko v zrak.

Mi, sinovi Slovenskih gor (slovenskih gor) smo kakor naš Kralj, zakoreninjeni v svoji zemlji, ali smo neomejeni v širokem jugoslovanskem pogledu, neomejeni v jugoslovanski ljubezni...

Zato smo se našli mi in naš jugoslovanski Kralj...

Razpokline na hiši

3.

Vesel je bil z nami in mi smo bili veseli z njim, z Aleksandrom.

Ali kaj to pomeni? Aleksandru se je zresnilo lice, zatemnel mu je vedri pogled, ko se je oziral po naši skupni novi hiši.

Ali nima naš dom razpoklin?

Kako bi gospodarja ne zaskrbelo, če vidi razpokline na svoji hiši? Naj pride potres in hiša se podere! Morda sovražnik samo čaka, da se razpokline razširijo, da se zidovi nagnejo in lahko mu bo delo.

Aleksander je videl stare razpokline in je klical vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem, vsem Slovencem, Hrvatom in Srbom: »Za Boga milega, ne puščajte razpoklin! Odpravljajte jih, dokler je čas! Ne trpite, da bi se širile! Obnovite zidovje, da nam bo hiša cela in zato močna!«

Pa kaj so razpokline v zidovju! Hujše so razpokline v dušah: tiste razpokline v dušah, ki se kažejo, če se očetje in sinovi, bratje in sestre v hiši kregajo, če ni ljubezni med brati nego je mržnja kakor med Kajnom in Abelom, če brat nad bratom, poln napuha, visoko dviga glavo ter govori sam pri sebi: »Kako sem jaz lep, kako si ti grd! Ne bom s teboj stanoval...«

Oh, tedaj mora nastopiti oče z močno besedo, z močnim, a modrim činom...

In Aleksander, naš gospodar, vidi da je v hiši prepri, da hoče brat od brata, je — v oni težki noči 6. jan. 1929. leta — sklenil račun in z močnim, a modrim činom rešil, kar se je še, hvala Bogu, rešiti dalo, naredil red v hiši, ki je edini bil mogoč, ter prevzemajoč vso odgovornost na sebe, rekel močno besedo: »Edinstvo naroda in države je moj najvišji zakon in bodi najvišji zakon Vaš!«

In čuli smo besedo in si jo stalno ponavljali in si jo danes ponavljamo, ko čujemo od vse povsod, iz najbližjega sosedstva, stalni krik: »En narod, ena država, en gospodar!«

Čuli smo besedo in si jo ponavljali in čutili smo da se nam je slovenska domovina razširila tja daleč na jug do Kajmakčalana, čez vso eno in nedeljivo Aleksandrovo Jugoslavijo.

V spominu na Aleksandra Kralja prosimo Boga, naj blagoslovi našo ljubezen, naj krepki našo voljo, v disciplini najmočnejšo, naj nam trajno vzdrži pogled proti enemu samemu glavnemu cilju...

In naši hiši ne bodo mogle škoditi vse sile pekla...

Zločin in kes

4.

Bil je med nami, pa ga niso vsi spoznali...

Učil je, opominjal, pa niso vsi razumeli besede...

Deloval je on, ne zato da bi komurkoli bilo zlo, nego da bi vsakemu bilo dobro, pa je bilo takih, ki niso hoteli biti rešeni.

In ti so govorili: »Udarimo njega, ker on je močan; ko pade on, pade vse.« In zarotili so se ter ga ubili, ...strašen je bil oni oktobrski dan v francoskem Mar-seilleu.

Kristusa je izdal Judaš, pa se je sam obesil, seme Kristovih naukov pa je kličlo in kličilo in se širilo, se širilo in preobraževalo svet...

Aleksandra so nam ubili, ali njegova vera je ostala in z njo naša moč.

Bratje in sestre, spokorno izprašujmo vest, ali smo kdaj grešili proti Aleksandrovu veri, njegovi oporoki...

Če smo grešili, se trkajmo na prsi, obudimo kes in v pokori govorimo: »Aleksander, odpusti nam, če smo grešili v mislih, besedah ali dejanjih! Sveto obljublamo, da ne bomo več grešili proti Tvojemu delu, proti delu našega Kralja in Gospodarja!«

In Aleksandrov duh se bo iz jasnih nebeskih višin milo ozrl na nas in začul se bo glas: »Nisem zastoj dal življenja za Vas, za svojo in Vašo Jugoslavijo.«

To nam je blagovest, blaga vest današnjega dne.

O, dedi naši, ki vam je življenje teklo v sužnjosti, — o očetje naši in naše matere, ki ste legli k večnemu počitku v

Pedagoška razmatrevanja

Sodobna šola

Sodobna šola, priročnik k slovenski začetnici. Spisal Vinko Möderndorfer, slike izvršil Franjo Stiplovšek 1938. Samozaložba. —

Izšla je knjiga, ki bo brez dvoma vzbudila precejšnje zanimanje ne samo v učiteljskih in pedagoških slovenskih krogih, ampak tudi v vsej naši javnosti, ki zasleduje sodobne izsledke pedagogike in sociologije. Našla bo prijazen odmev, ker je to nekaj pristno našega, tudi je pisana tako živo in pristrčno, da skoraj nimaš vtisa, da bereš strokovno knjigo, ki je namenjena v prvi vrsti učiteljem. O sodobni šoli se je tudi pri nas mnogo govorilo in pisalo. Nekatere znanosti, ki so v tesni zvezi s poukom in vzgojo, so se v zadnjih tridesetih letih silno razvile, razširile in izpopolnile. Te znanosti so dušeslovje, psihoanaliza, mladinoslovje in družboslovje. Sodobni napredni vzgojitelji, učitelji, vzgojeslovci in didaktiki streme za tem, da se tudi pri nas vzgoja in pouk modernizirata. Kaj torej zahteva sodobna šola? Glavno načelo je: pouk in vzgoja nista ločljiva, drug sta z drugo tesno povezana in dalje: ves pouk izhajaj iz otrokovih pobud, ali, kar je isto, pouk bodi življenjski. Predvsem je naloga ljudske šole, da izhajajta pouk in vzgoja iz življenja. Ljudska šola ne sme jemati posameznih učnih predmetov kot neke ločene edinice, ampak jih mora v teku učne ure tesno vezati med seboj, da prehajamo recimo iz pogovora o domačih otrokovih razmerah k računstvu, od tega k glasovom, k znakom, k črkam, glasnikom itd. Sodobna šola pa se naslanja zlasti na otrokovo okolje. Otroka zanima predvsem njegova okolica; o tej rad govori, to rad posluša in tako posega sam v pouk. Sodobna šola zahteva, da otrok sam določa, kaj naj se v šoli ta in ta dan uči, kaj riše, poje, telovadi itd. Učitelj je le nekakšen regulator, ki zna spretno uloviti domisljice otrok in jih spraviti v neki stav.

Na ta način se vzbudi samodejavnost otrok, ki morajo biti v šoli aktivni. Otrokov glas prevladuj v šoli, ne učiteljev, otrok stoji pri vsem šolskem delu v ospredju, on je glavna oseba v šoli, ne učitelj. Le tako pridobljeno znanje ostane trajna last otroka, ker je sam dal pobudo vsem učnim predmetom, izhajajoč od tega, kar mu je znano in domače. Le tak pouk more otroka prav vzgojiti. Ni dovolj, da si otrok pridobi za življenje potrebne osnove znanja, temveč ga mora šola usposobiti, da bo znal v življenju to znanje o pravem času in o potrebi prav uporabljati. Le tak pouk je vzgojen, ker mu vdahne samozavest tovarštva, čut za družinsko, vaško in domovinsko občestvo.

Ali tak način pouka ni lahka naloga. Učitelj se mora boriti z raznimi težavami, ki so v glavnem predsodki proti vse-mu, kar je novega (težke gospodarske in socialne razmere, zastareli šolski predpisi in še mnoge druge ovire). In končno, učitelj mora ločiti zrnje od plevela.

tej naši zemlji, predno nam je zasijal beli jugoslovanski dan, vstanite danes iz svojih grobov in se z nami radujte!

Vstanite in pogledajte, zakaj naš Kralj je nad nami, kralj vaših svobodnih otrok, naš viteški Kralj Aleksander!

Razgrni se zavesa! Moje Slovenske gorice naj zagledajo lice Njega, ki je živel, delal in umrl za nas, lice svojega Kralja!

Razgrni se zavesa! Prikaži se nam, Aleksander, kakršen si bil vedno vedro dvignjene glave, nikoli obupajoč...

Razgrni se zavesa! Prikaži se nam, Aleksander, kakršen si bil — ki si vedno misli, vse razmisli, potem pa se odločil in nisi več omahoval!

Razgrni se zavesa! Prikaži se nam, Aleksander, kakršen si bil — ki si vedel, da oni, ki stoji visoko, mora visoko stati tudi v kreposti! Prikaži se nam. Ti vredni sin, dobri mož in skrbni oče... torej pravi Kralj!

Razgrni se zavesa! Prikaži se nam, Aleksander, viteški Kralj Ujedinitelj, ki mu bodi med nami večna hvala in slava...

Kaj rado se utegne zgoditi, da bi v neugnanem stremeljenju pretiraval. Geslo »Vse iz otroka« je pravilno in lepo, toda ga mora pravilno razumeti.

Prebirajočemu Möderndorferjevo »Sodobno šolo« se odkriva tudi laiku spoznanje, da je učiteljevo delo težavno, ako hoče vestno izvrševati svoj poklic.

Pisatelj nam v prvem poglavju govori o svoji mladosti in svojih šolskih letih. Razkriva nam pogoje svojih učiteljev in vzgojiteljev ter pride do sklepa, da sam ne sme po tej poti, ako naj bo dober učitelj. Te avtobiografske dogodbe so prav zanimive. V naslednjem poglavju nam pisatelj predločuje, kako se mora učitelj pripraviti za uspešen pouk in vzgojo. Najprej mora dobiti spoznanje vsakega posameznega otroka po njegovem telesnem in duševnem ustroju v zvezi z gospodarskim in družbenim okoljem, ki v njem živi otrok. 19 strani obsega samo ta statistični seznam otrok prvega šolskega leta, ki ga pisatelj obravnava v »Sodobni šoli«.

Nato govori o splošnih smernicah: Ubranost otroka, strnjeno pouka, življenjskost pouka, ter prehaja k podrobnemu delu po šolskih dnevih in tednih. Dodaja še svoja opazovanja, govoreč o svojih pogreških, zmotah, neuspehih in uspehih.

Svoje izkušnje je skušal dopolniti s tem, da je v prihodnjem šolskem letu izročil prvi razred učiteljici, ki si je tudi zapisovala svoja dognanja. Hvalevredna posebnost je, kako je znal pisatelj uporabljati pri svojem delu narodopisno blago. Zlasti so poučni in celo ganljivi zapiski otroških obnavljanj pravilic in pri-povedk.

Ne bom se spuščal v podrobno razmotrivanje vsebine knjige, ki more predvsem zanimati učitelja. Le to naj povdarim, da je knjiga praktična. Pisatelj nam je naravno pokazal, kako je mogoče sodobno šolo uvajati tudi pri nas vključ vsem ozirom in težavam.

Priročnik k Slovenski začetnici imenuje pisatelj svojo knjigo. Ali to bi utegnili koga motiti. Jeseni izide namreč Möderndorferjeva Slovenska začetnica v treh delih, razkošno ilustrirana in bo edinstvena taka šolska knjiga, kakor je še nismo imeli. Ali ne glede na začetnico je »Sodobna šola« delo zase, je to splošna metodika (in rekli bi tudi pedagogika) elementarnega razreda. S pridom jo more upoštevati vsak učitelj, zlasti pa bo dobrodošla mlajšim močem, ki so še polni energij in vere v učiteljsko poslanstvo.

Ni vse za vsakega. Tako je tudi s to knjigo. Le tisti jo bo mogel uspešno uporabljati, ki se bo v njo poglubil in jo temeljito študiral. Pisatelj je prilagodil pouk razmeram vasi, v kateri je poučeval, t. j. v St. Juriju pod Kumom. Zatorej bi bilo napačno, kdor bi menil, da mora v vsem natančno posnemati pisatelja. Ne, tega pisatelj sam ni mislil, zato je knjiga, rekel bi prostor na stežaj od-

(Konec stran V.)

Počastimo brate Bolgare!

Danes ob 18. uri je na Kralja Petra trgu sprejem plovdivskih pevcev, dragih nam bratov Bolgarov. Sprejmemo ter počastimo jih, pokažimo svoje tople simpatije do njih. Prisostvujmo v velikem številu sprejemu na Kralja Petra trgu. Z mariborskih hiš naj zaplapolajo bratom Bolgarom v pozdrav jugoslovenske ter po možnosti tudi bolgarske zastave. Po-

Skladatelj Angel Bukoreštljiev

Ko je bilo l. 1896. ustanovljeno Plovdivsko pevsko društvo, Bolgari še niso imeli razen cerkvene potrebe nikakih posvetnih zborovskih skladb. Na svojih koncertih so prepevali zlasti zborovska dela slovanskih avtorjev, kakor Dvořák, Zajca, Mokranjca, pa tudi našega Vilharja in Jenka. Posegali pa so tudi po klasikih in često izvajali Verdija, Schuberta, Wagnerja i. dr. A. Bukoreštljiev, ki je takoj po ustanovitvi Plovdivskega pevskega društva postal pevovodja njegovega moškega zbora, je polagoma spravljal na koncertni spored predelano bolgarsko narodno pesem in sčasoma tudi umetno, ki jo je sam komponiral. Ker bo z bratskimi gosti prišel v Maribor tudi Angel Bukoreštljiev, ne bo odveč, če podamo kratek pregled njegovega življenja in dela.

Rodil se je 13. februarja 1870 v macedonski vasi Pljevnja pri Drami v današnji grški Macedoniji, kjer je obiskoval osnovno šolo. Nadarjen za glasbo se je začel najprej kot sofijski gimnazijec učiti klavir pri Poljakini Sholevinski, ki je bila njegova prva glasbena vzgojiteljica. L. 1888. se je vpisal v praški konzervatorij, kjer je bil učenec slavnih glasbenikov, kakor Josefa Klička, Blažka, Skuherskega, Knitla in Štekerja. Po končanih naukih je dobil prvo službo v Sofiji, kjer je postal dirigent prve prestolnice dramatično-operne skupine. Vodil jo je z velikim uspehom, saj pa je tudi bil prvi bolgarski šolani dirigent in koncertni pianist. Kljub temu se je kmalu posvetil učiteljskemu poklicu ter postal profesor glasbe na učiteljskišči v Kazanliku, l. 1894. pa je bil premeščen v plovdivsko moško gimnazijo, kjer je takrat deloval že tudi naš rojak prof. Bezenšek.

V drugi bolgarski prestolnici je Bukoreštljiev našel zelo ugodna tla za svoje izvenšolsko glasbeno udejstvovanje. L. 1895. je bil povabljen od plovdivskih rodoljubov, da sodeluje pri ustanavljanju Plovdivskega pevskega društva. Po ustanovitvi je postal njegov dirigent. Od 1896 do 1913 je dirigiral moški zbor društva, od 1904 do 1909 pa tudi njegov mešani zbor. Od l. 1908. do danes pa je predsednik društva.

Angel Bukoreštljiev pa ni samo odličen društveni voditelj, temveč tudi izvrsten pianist, skladatelj in zlasti prvovrsten folklorist na polju narodnega glasbenega zaklada. Radi tega je bil ob ustanovitvi prve plovdivske glasbene šole »Rodna pesem« l. 1920 imenovan za njenega direktorja. Šola je z vidnimi uspehi vodil vse do svoje upokojitve pred nekaj leti.

Zborovska dela Angela Bukoreštljieva cenijo zelo visoko ter so stalno na sporedih vseh bolgarskih koncertov. Vsestranska glasbena delavnost Bukoreštljieva je odkrila skoraj vso krasoto bolgarske narodne glasbe. Kot zbiratelj in harmonizator narodnih pesmi je postal učitelj tudi mnogih bolgarskih muzikologov. Na svoje stroške je nešteto krat prepotoval vso Bolgarijo in na teh potovanjih je zapisal preko 2500 narodnih pesmi. Žal je od tega ogromnega blaga do danes objavljenih v Zborniku bolgarske akademije znanosti samo 461 pesmi, vse ostalo blago pa čaka v arhivu akademije »boljših časov«. Tudi njegove skladbe umetnih pesmi so le deloma natisnjene in krojijo med pevci po večini le v rokopisu. V svoji skromnosti Bukoreštljiev ne sili v ospredje.

Z našim pokojnim skladateljem Emi-

častimo prelepo bolgarsko pesem s polnoštevilno udeležbo pri nocojšnjem koncertu (ob 20. uri) v Unionu. Maribor, odkrij svoje slovansko srce!

Jutri si dragi gostje ogledajo mariborske zanimivosti, ob 15. uri pa se odpeljejo v Ptuj, kamor pridejo ob 16. uri. Staroslavni Ptuj, izpričaj tudi ti svoje slovansko gostoljubje!

lom Adamičem je bil intimen prijatelj in on je njegovo delo visoko cenil ter je v naših listih in časopisih večkrat o njem pisal. Bukoreštljiev bo tudi med bratskimi gosti, ki nastopijo nocoj v Unionu. Naša dolžnost je, da napolnimo dvorano in tako pokažemo svoje spoštovanje do prvega bolgarskega skladatelja in do nje govega vztrajnega dolgoletnega dela.

Plovdivsko pevsko društvo

Društvo je že prva leta priredilo v Plovdivu več jako uspešnih koncertov, pozneje pa je poneslo sloves bolgarske pesmi skoraj po vseh večjih mestih Bolgarije, a tudi izven državnih mej. Že pred svetovno vojno je pod Bezenškom nastopilo v Beogradu in drugih krajih na slovanskem jugu. Tako je društvo zelo mnogo pripomoglo do popularizacije bolgarske narodne in umetne pesmi. Že takoj od početka je imelo poseben ženski in moški zbor ter skupen mešani zbor. Poleg tega pa je imelo tudi svoj orkester. Kot pevovodje so v društvu delovali odlični bolgarski glasbeniki. Prvi je bil Angel Bukoreštljiev, njegov naslednik pa znani bolgarski glasbeni kritik profesor Ivan Kamburov. Sloves in ugled, ki si ga je društvo pridobilo že pod Bezenškovim vodstvom, je ohranilo tudi v bodoče. Na pevskih tekmah v Sofiji 1932 in v Kazanliku 1933 je društvo dobilo časten naziv pevskega prvaka Bolgarije.

Gledališče

Nekoliko kramljanja z režiserjem M. Košičem

(Ob 15letnici uspešnega odrskega delovanja.)

Jutri v četrtek je v gledališču premiera V. Jankovičeve »Sreče d. d.« v režiji člana in režiserja marib. Narodnega gledališča M. Košiča, ki slavi ob tej priliki 15letnico svojega plodonosnega umetniškega delovanja. Iz prijetnega kramljanja člana našega uredništva povzemamo sledeče glavne misli, ki jih je g. M. Košič nanizal v teku razgovora:

V 15 letih svojega udejstvovanja pri gledališču je predvsem zanimivo, koliko različnih tipov, ljudi in značajev sem odigral: Kmete, berače, doktorje, inženjerje, čarovnike, norce, kaplane, župnike, markije, lorde, sluga, župane, igralce, morilce, bolnike in živali. Vsi ti so danes daleč za menoj. Nekaterih se spominjam z veseljem, drugih manj, povzročali so mi sive lase, obilo napora, me utrujali ter razkrojivali, kadar sem jih analiziral, doživljal, trpel z njimi, se jokal in se ob njih smejal.

Z velikim spoštovanjem pa se spominjam onih, ki so mi utrinjali pot v umetnost. Hvaležen sem predvsem: Milanu Skrbinšku, Valu Bratini, rajnemu Milanu Englju, ki mi je v ljubljanski dramni posvečal vso svojo pažnjo, Otonu Župančiču in prof. Šestu, ki sta mi tako ljubezljivo pomagala pri oderski izgovorjavi. Na vse zadnje pa prav posebno še Ervinu Piscatorju, znamenitemu oblikovalcu »Političnega teatra« v Berlinu, ki je za časa študija v Berlinu z varno in spretno roko vodil moje prodiranje v skrivnosti moderne režije. Ne smem pozabiti znamenitega kritika »Berliner Tageblatt« Alfreda Kerra, ki me je prav tako bodril in vzpodbujal k delu.

V teh 15 letih sem odigral nad 150 vlog, večjih in manjših. Nad 15 vlog tudi v nemščini. Režiral sem 22 dram v slo-

venščini 4 drame pa v Berlinu v nemščini. V svojem poklicu sem srečen, kadar se z odra lahko borim za socialno pravičnost za resnico, lepoto in iskrenost. Zanimivo je, da sem pred 15 leti igral kot svojo prvo vlogo Dobčinskega v Revizorju. Letos, točno po 15 letih sem igral zopet to vlogo.

Iz Mislinjske daline

Znamenita podzemeljska jama »Huda luknja« pri Zg. Doliču je vsako nedeljo številne obiskana. Izletniki prihajajo tudi iz oddaljenejših krajev, posebno številni pa so šolarji. Izletniki, ki bi si radi ogledali krasote podzemeljske jame izstopijo na postaji Zgornji Dolič, od koder je četrte ure do vhoda v jamo. Svetilke in vodniki so na razpolago pri gostilničarju g. Migelecu, v neposredni bližini jame.

Darujte za azilni sklad PTL

Sokolsko

Vsem župam dravske banovine

Potovanje sokolskih žup v Prago

Zletni odbor Savez SKJ obvešča vse župe dravske banovine, da bodo posebni sokolski vlaki vozili preko Madžarske na Češkoslovaško v tem pravcu:

Župa Celje: Celje - Pragersko - Kotoriba - državna meja Nagykanizsa - Oresvar - Petřalka - Bratislava - Brno - Praga.

Župa Maribor: Maribor - Pragersko - Kotoriba - državna meja, dalje kakor župa Celje.

Župa Ljubljana: Ljubljana - Zidani most - Kotoriba - državna meja, dalje kakor župa Celje.

Župa Kranj: Kranj - Ljubljana - Pragersko - Kotoriba, dalje kakor župa Celje.

Župa Novo mesto: Novo mesto - Karlo-

vac - Zagreb - Koprivnica - državna meja - Dječenješ - Nagykanizsa, dalje kakor župa Celje.

Župa Karlovac: (za društva v Beli Krajini): Karlovac - Zagreb - Koprivnica - državna meja, dalje kakor župa Novo mesto.

Odhodi vlakov na zlet bodo objavljeni pravočasno. Vse brate in sestre in naraščaj ponovno opozarjamo, da je 1. junij zadnji dan za vplačilo za prevoz in za bivanje v Pragi. Do 1. junija morajo biti vsi zneski brezpogojno vplačani pri bratskih župah.

Zletni odbor Saveza SKJ.

Gasilstva

Nedeljsko slavlje šmarjeških gasilcev

V nedeljo je bil pri Sv. Marjeti ob Pesnici praznik gasilstva, združen z blagoslovitvijo motorne brizgalne, ki so si jo omislili agilni šmarješki gasilci. Po maši na prostem je bila slovesna blagoslovitev nove motorne brizgalne. Deklice so v toplih besedah pozdravile kumico gospo Baumgartnerjevo in gđc. Baumgartnarjevo ter zastopnika vojske polkovnika Kilerja, poveljnika 32. top. polka v Mariboru, ter jim izročile lepe šopke. V zanosnih besedah je pozdravil množico, ki je prisostvovala blagoslovitvi moderne motorne brizgalne, agilni predsednik šmarješke gasilske čete gosp. Šuman, nakar je izrazil tople čestitke gasilski četi sreski načelnik dr. Šiška. Spregovoril je tudi zaslužni ter neumorno delavni starešina gasilske župe za srez Maribor levi breg g. Srečko Kranjc, ki je v svojih jednatih in zgoščenih izjavah povdarjal sledeče misli: V imenu gasilske župe sreza Maribor l. br. imam čast vas s tega mesta pozdraviti. Posebno pa pozdravljam gasilsko četo Sv. Marjeta z njeno upravo, predvsem pa njenega neutrudnega predsednika tovariša Šumana. V imenu župne uprave izrekam njemu, kakor četi in vsemu tuk. prebivalstvu zahvalo in čestitke k tako vidnemu četnemu delovanju in napredku. Gasilci, združeni v naši gasilski organizaciji, praznujemo z gasilsko četo Sv. Marjeta zelo pomemben dogodek. Naš cilj je izključno le pomagati. Mi ne iščemo gmotnih koristi, ne iščemo slave ali priznanja, pač pa smo vedno in vsikdar pripravljeni žrtvovati svoje zdravje in celo svoje življenje, če gre za pomoč bližnjemu. To je dolžnost vsakega gasilca in zato tudi naša dolžnost, ki se je zavedamo v polnem obsegu. Pomoč pa je samo takrat učinkovita, če je hitra in če je na razpolago zato potrebno orodje. Brez hrupa in samohvale si je iz tega razloga nabavila gasilska

četa Sv. Marjeta moderno motorno brizgalno, ki jo danes blagoslovijo izročajo njenemu vzvišenemu namenu. Želim, da bi brizgalna vsikdar služila svojemu namenu. Prepričan sem, da se bo to tudi zgodilo, ter da bo gasilska četa Sv. Marjeta združena z nami obmejnimi gasilci branila domove našega prebivalstva pred ognjem. Ravno tako pa sem prepričan, da bo obmejno gasilstvo tvorilo vsikdar in povsod živ, neprodoren obmejni zid, kajti naše gasilstvo je vedno pripravljeno služiti domovini in žrtvovati se zanj. — Župna uprava sreza Maribor l. br. gleda s ponosom in zadovoljstvom na našo šmarješko četo ter ji želi kar največ uspeha v prid drage nam domovine, našega mladega kralja. Naj živi Nj. Vel. Kralj Peter II. in visoki Kraljevski dom! Naj živi naš pokrovitelj Nj. Vis. Kraljevič Tomislav!

Vsem udeležencem bo ostalo nedeljsko šmarješko gasilsko slavlje v najlepšem spominu. Šmarješkim gasilcem čast in slava!

Dravska palje

Dan pripravljenosti smo tudi pri nas izvedli kakor velevala sokolska in nacionalna dolžnost. Ob 7. uri so se zbrali v Hotinji vasi ob idiličnem ribniku bratje in sestre iz Rač in Slivnice. Po štafetnem teku in redovnih vajah je nagovoril zbrane Sokole prosv. br. Docauer, ki je orisal zgodovino in pomen »jurjevanja« za naš narod, zlasti pa za Sokole. Ko je bil spomin padlih borcev Jugoslavije počaščen s trikratnim »Slava«, se je slavnost z dviganjem zastav in petjem slovanske himne zaključila.

Širite »Večernik«

Negovati
zobe pomeni
varovati
zdravje!

Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

Beg iz ruskega ujetništva

(Po svojih doživljajih napisal: J. Petré.)

Res mi je jutraj sam prinesel obljubljen perilo, razen tega še stare galoše, ki pa so mi bile prevelike. Umi sem se in preoblekel, nato sva odšla h guvernerju. Ta me je samo vprašal, če govorim angleški. Nato me je izročil enemu izmed slug, ki me je spremljal k mojim tovarišem. Ko sem se poslovil od prejšnjega gospodarja, mi je ta stisnil v roko pol rublja in avganistansko rupijo. Čemu me je imel zaprtega celih deset dni, ko bi me bil moral že prvi dan poslati h guvernerju? Najbrž se je namenil, da bi me kam prodal. Bil pa je oprezen. Najprej me je hotel opazovati, da se ne bi prenačil. Ko pa je izvolal, da sem se že spoznal s tovariši, je to namerno opustil. Zato me je sedaj toliko milostno odpustil.

Končno sem prišel med svoje. Vsega nas je bilo osem: dva Hrvata, Bosanec, dva Čeha in dva Madjara. Od vseh vetrov torej, a bili smo prijatelji in lepo po bratsko smo živeli. Dnevno smo dobivali vsak po eno rupijo (šestdeset krajcarjev).

Čez dva dni sem dobil novo opravo: perilo, obleko, plašč, kožuh, škornje in turban z majhno pozlačeno čepico. Ko sem se preoblekel, me nihče ne bi mogel ločiti od resničnega Turka.

Bilo je na velikonočno soboto, ko smo prejeli vsak po 36 rupij in obvestilo, naj se pripravimo za dolgo pot. Drugo jutro smo zjahali konje ter odjezdili proti glavnemu mestu Kabul. Na srečo sem izbral prav bistrega konja. Spremljali so nas vojaški jezdeci in nekaj hlapcev.

Z vsakim dnem smo se dvigali višje v gorovje. Že smo imeli pred seboj visoki Hinduks. Obdaja ga več snežnikov, ki se nadaljujejo skoraj čez ves Afganistan. Morali smo ga prekoračiti. Zadnji večer smo prenočili na visoko ležeči postaji. Odtod smo se vzpenjali po skrajno nevarni poti. Groza me je spreletavala, če sem pogledal na stran. Včasih je bila steza vsa razrušena. Kaj če bi konju spodrsnilo? Zvalil bi se v prepad in nihče ne bi mogel za njim. Spremljevalci so nas opozarjali, naj se čisto prepustimo konjem. Živali same najsigurneje stopajo. Rajši hodijo na kraju poti, da ne bi zadele ob skale, ki bi jih odbile in sunile v prepad.

Prišli smo do snega. Konjem se je globoko vdiral in morali smo dalje peš. Čim višje, tem tanjši je postajal zrak, kar nam je zelo oteževalo dihanje in hojo.

Že smo dosegli vrh prelaza, takozvanega Kajberpasa. Začeli smo se spuščati navzdol. Toda šlo je še težje ko navzgor. Strmine so padale kakor so se prej dvigale. Šele v dolini smo zasedli konje.

Sedemnajstega dne smo dospeli v mesto Kabul. Že naprej so nam pripovedovali o njegovi veličini in krasoti. Toda, kdo popiše naše razočaranje, ko pridemo bliže! Ista slika kot v manjših mestih, le nekatere med hišami so bile večje in zidane iz nežgane opeke, a nič ometane. Stranišča odprta na ulico; v prvem nadstropju meter dolgi žlebi, da se je po njih stekala umazanija na ulico. Nad nekaterimi tržnimi ulicami streha. Največ jih je bilo brez strehe.

Na nekem dvorišču smo oddali konje. Prvi, ki smo se z njim spoznali, je bil neki Dunajčan. Na dolgo in na široko nam je razkladal, koliko ujetnikov je v mestu in kako se jim godi. Med drugim je omenil, da se nahaja tu nemško odposlanstvo, ki naj bi pripravilo Afganistan za boj proti Angležem v Indiji. Kmalu smo morali na stanovanje. Ko stopimo skozi vhodna vrata, se razprostirajo pred očmi ogromen vrt, zasajen deloma s cveticami, deloma z murvami. Sredi velika lepa vila s štirimi enakimi stolpi. Tu so stanovali naši oficirji, ki so istotako pobegnili iz Rusije. Vrt je bil obdan z visokim zidom. Vzdušje ob zidu se je vlekló dolga zidana baraka, naše bodoče bivališče. Brž smo se vselili v sobe in odložili prtljago. Nato so nas oficirji popisali.

Pozneje so nas obiskali še nemški častniki, med njimi vodja odprave, stotnik Niedermeier. Povpraševali so vsakega posebe, od kod inkako je prišel

Mariborske in okoliške novice

Apel mariborski narodni javnosti!

Danes, v sredo 18. maja obišče naš Maribor moški zbor bratskega bolgarskega pevskega društva iz Plovdiva. Pri sedanjih gostovanjih v slovenskih mestih doživlja ta zbor krasne sprejeme in vsestranske uspehe. Tudi Maribor hoče pokazati svojo živo ljubezen do bratov Bolgarov. Zato pozivamo v sporazumu z mariborskimi organizacijami vse Mariborčane, da se v čim večjem številu udeležijo sprejema bratskih bolgarskih pevcev danes, v sredo 18. t. m. ob 17.30 na

Kralja Petra trgu, kjer bo sodelovala godba »Drava«. Nocoj ob 20. uri pa hčemo s polnoštevilnim obiskom pri koncertu v Unionu pokazati svoje toplo zanimanje za lepoto divne bolgarske pesmi. Nabavite si vstopnice že v predprodaji pri »Putniku« danes do 18. ure. Po koncertu bo pri »Orlu«, prijateljski sestanek, kamor pristrčno vabimo vsakogar. Maribor, postavi se!

Jugoslovensko-bolgarska liga Maribor.

K vprašanju nove tržnice

Prejeli smo s prošnjo za objavo: »Eno najbolj perečih vprašanj, ki že delj časa razburja vso mariborsko javnost, je zadeva tržnice, ki jo misli občina baje že v najkrajšem času zgraditi. Občina je na stališču, naj se tržnica zgradi na Vojašniškem trgu ob Dravi, za kar že ima na razpolago prostor, to je staro dravsko vojašnico, ki jo bo itak treba kmalu podreti. Javnost pa večinoma ne deli stališča mestne občine, ker se ji prostor ob Dravi nikakor ne zdi primeren za tržnico. Večina prebivalstva bi raje videla, da se tržnica ne gradi ob vodi, temveč v višini Glavnega trga, seveda ali na njem, ali pa v njegovi neposredni bližini.

Da je to vprašanje postalo že zelo pereče, ne zanika več nihče. Skrajni čas je, da vzame občina zadevo vendar enkrat energično v roke in reši to vprašanje v zadovoljstvo vseh občanov. Predno bi tudi jaz s svoje strani predlagala primeren prostor za novo tržnico, si moramo biti na jasnem, s kakih vidikov naj se reši ta kočljivi problem. Zastaviti si moramo sledeča vprašanja: 1. Kako je mestni občini izvedljivost načrta z vseh vidikov najlažja, zlasti pa v finančnem pogledu? 2. Kje je najprimernejši prostor za novo tržnico, ki naj bi bila praktična v vsakem pogledu in hkrati ponosno mestu? 3. Kako naj se ugodi čim večjemu številu direktno prizadetih, v prvi vrsti našim gospodinjam?

Podanih je bilo že več predlogov, kje naj bi se zgradila nova tržnica. Naj mi bo dovoljeno, da se v tem pogledu oglašim tudi jaz k besedi.

Staro semenišče na Glavnem trgu bo v najkrajšem času prosto, ker se pod Kalvarijo gradi novo, mogočno poslopje. Ta stavba bi se prav lahko dala uporabiti za tržnico. Ako bi ga mestna občina odkupila in ga z ne prevelikimi stroški preuredila v tržnico, bi si s tem gotovo zaslužila priznanje velike večine Mariborčanov.

Vsa obstoječa okna v pritličju naj bi

se spremenila v dovelj široke vhode. Ker ima stavba v pritličju velike sobe, bi na ta način nastalo osem lepih prehodov, kakršnega ima magistrat na Glavnem trgu. Ti prehodi bi bili dovelj široki, da bi se tu postavilo kakih 32 ličnih prodajnih prostorov za mesarje. Za semeniščem sta prostran vrt in veliko dvorišče. Na tem prostoru, ki naj se primerno uredi, naj bi se postavile mizice za prodajalce iz okolice. Ves ta prostor je brez prahu in je danes takorekoč brez vrednosti. Vrt je dovolj razsežen in se po potrebi da razširiti. Blago naj bi se dovažalo z zadnje strani, dostop kupujočega občinstva pa bi bil z Glavnega trga. V zgornjih prostorih stavbe naj bi se uredilo tržno nadzorstvo z laboratorijem, ki ga ta urad itak mora prej ali slej dobiti. Ker se bo po regulaciji Glavnega trga ves promet vršil v osi Tattenbachove ulice mimo magistrata do Koroske ceste, bo južni del trga za promet takorekoč mrtev in ne bodo vozila ovirala dostopa do tržnice.

Taka rešitev vprašanja naše tržnice bi bila menda za mestne finance še najpovoljnejša, ker občini ne bi bilo treba seči pregloboko v žep, z druge strani pa bi bila tržnica, ki naj tudi na zunaj dobi primerno fasado, temu delu mesta le v ponos. Zadovoljne bi bile predvsem naše gospodinjice, preko katerih gotovo ne kaže iti pri odločevanju v tako važni zadevi, kakršna je tržnica. Moški imajo z nakupovanjem živil le malo opravka. Ta posel je pridržan nam gospodinjam. Zato smatram za umestno, če se v imenu tolikih tisočev tovarišic oglašim k besedi. Naj bi končno pripomnila še to, da se v času velikega navala kmetov na mariborski trg lahko pritegne tudi Vodnikov trg. V mislih imam jesen, ko se v večjih množinah pripeljejo v mesto krompir, zelje, sadje, čebula itd. V to svrhu Vodnikovega trga ne bi bilo treba prav nič preurediti, saj bi ga uporabljali le malo dni v letu. — **Prizadeta gospodinja.**

jevnih podedovala le večjo vsoto denarja. Našli so jo mrtvo in obešeno v Zgor. Radvanju.

Proslava 50-letnice obstoja moške podružnice CMD v Mariboru. Na pobudo prof. V. Mirka je sklenjeno, da moška podružnica CMD v Mariboru priredi na praznik Vnebohoda 26. maja točno ob 10. uri v Narodnem domu brez obvezne vstopnine v proslavo 50-letnega obstoja matinejo s slavnostnim govorom ter godbenimi in pevskeimi točkami. Sodelovali bodo: Serajnikov kvartet, bratje Živko, gđ. Sonja Škapinova, C. Cvetko in I. Devide; veličastno V. Mirkovo skladbo »Blagovestnikom« pa bo izvajal pod taktirko g. Albina Horvata pevski zbor »Drava«, v katerem nastopi kot solist g. Faganeli. — Podružnični odbor priča: kuje, da bo vsa mariborska narodna zavodna javnost umela upoštevati 50 let delovanja CMD-podružnice ter bo z rekordnim obiskom dokazala to, kar čuti v srcih.

Motoklub »Perun« je v skladu s tradicionalnimi nacionalnimi težnjami dne 15. t. m. na 22 motorjih s 46 udeleženci pohitel k odkritju spomenika Viteškega kralja Aleksandra I. Ujeditelja pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Člani so s svojo udeležbo tudi tokrat solidarno spojili sportna prizadevanja z narodnostnimi interesi na našem eksponiranem severu. Priomogli so, da je dobila pomembna pri-

Kino

Kino Union. Do vključno četrta vese- loigra »Korajžni ženin«. V petek dunajski film »Najsrečnejši zakon sveta«.

reditev tudi od strani mariborskih sportnikov primerno obeležje. Članstvo pa je odneslo s prelepega slovenjgorskega okolja, polnega zelene majske radosti, nepozabne vtise, ki bodo Perunašem v spodbudo za bodoče delo v tem območju.

Kavarna in restavracija »Orel«

toči svetovno znano Pilzensko belo in od torka tudi Pilzensko črno, »Senator« pivo. Najboljša ljutomerska nesladkana vina »Visoki strmec«, »Jeruzalemčan«, izborna kuhinja, zmerne cene!

Nalagajte svoje prihranke v Mestno hranilnico v Mariboru.

Pri »Lipi« Gregorčičeva 19 dobiš Dreisibnerjev traminec iz Ščipnika ter dobre ga haložana. Sprejemem abonente.

Gojenci matične glasbene šole so dosegli letos v matični glasbeni vzgoji lepe uspehe, ki jih hočejo pokazati na sklepni produkciji 18. (ob 17.), 19. (ob 20.) in 20. t. m. (ob 20.) v kazinski dvorani.

Putnikovi avtokarski izleti. V nedeljo 22. na Vrbsko jezero, vizum vožnja Din 130.—. Prijavite se takoj: — Maria-Zell 28.—29. maja vožnja in vizum Din 200.—. Za binkošne praznike tridnevni izlet na Vrbsko jezero, Podkoren, Bled. Popoln aranžma Din 500.—. Informacije pri Putniku, Maribor, Celje, Ptuj.

Cvetke s »Slovenčeve« gmajne... Dedek »Slovenec« se čuti močno prizadete-ga radi naših petkovih temeljitih razkrinkanj v zvezi z njegovimi stalnimi bedastimi, ihtavimi zaganjanji v »Jutro« in »Večernik«, ki pa ju, dasi »brezverska« in »pohujšljiva«, dedek »Slovenec« poželjivo in do zadnje pike prebira, kar najbrže pozivlja dedkove stare kosti, dočim si navadni zemljani tega »pohujšljivega« čtiva ne smejo privoščiti. Menili smo, da se bo sedaj dedek »Slovenec« v skesanem samospoznanju vzrepenčil nad zagrebški »Morgenblatt«, ker je v svoji številki z dne 3. t. m. pod zelo vidnim naslovom »Autounfall der Fürstbischofs dr. Tomažič« tako blagonaklonjeno, izčrpno in promptno poročal o avtomob. nesreči na Aleksandrovi cesti dne 1. maja t. l., ali pa da bo vsaj samemu sebi radi dobro počutne, sladke dremavice ob priliki razprave proti boljšim morilcem temeljito navil kosmata in pregrešna ušesa. Toda ubogi dedek »Slovenec« si ni vedel v neprijetni zadregi drugače pomagati, ko da je nekaj »cvetk« iz naših petkovih temeljitih razkrinkanj serviral svojim pičlo številnim čitateljem v Mariboru. Le škoda, da navaja samo tri takšne »cvetke«, kar pa je najbrže v nujni zvezi s strahom, da bi se mu najvernejši čitatelji smejali ter izneverili, če bi radi preda-režljivega serviranja teh »cvetk« doznali za tragikomične polomivščine dedeka »Slovenca«, ali pa jim morebiti častitljivi dedek te zabave ne mara privoščiti. Nemara pa ga tudi spreletava bojazen, da bodo pičlo številni njegovi čitalci nazadnje sami sprevideali, kakšen diletant in »bontonske« terminološke izcedke kanik« v objavljanju »cvetk«, ki so na dedkovih pobožnih, sočno pognojenih gredicah tako bohotno nabrekle in barbarsko surove, kakor jih slovenska žurnalistika v dobi najhujšega obmetavanja in glodanja ne pomni. Dedeku »Slovencu« in njegovemu bližnjemu krogu gre nesporno »nevenljiva« zasluga za razne »vljudne« in »bontonske« terminološke iscedke kakor n. pr. »sračje gnezdo«, »pesniško meketanje« (radi tega je bil slovenski »kato-liški« časnikar te dni pred sodiščem obsojen!), »Večernikova debela glava« itd. Čudno res, da se dedek »Slovenec«, ki se v svoji starikavo senilni samovšečnosti rad malo pobaha in polivali, ko ga drugi ne, še ni pohljal s temi svojimi »cvetkami« in še drugimi, ki jih lahko znosimo skupaj na vzvišeno dedkovo željo za celo grnado. Pa tudi to je čudno, da se pobožni dedek »Slovenec« pri svojih starih letih ne zaveda, da se vse takšne zadevščine hvalabogu že na tem svetu maščujejo in da je vsak grešnik pred onostranstvo in ljudmi odgovoren za slab zgled! In to tembolj, ko siplje po pobožnih dedkovih gredicah razne Bogu nevšečne »cvetke« v gornjem smislu (sračje gnezdo, pesniško meketanje

Meščani!

Na čast bolgarskim pevcom, ki posetijo danes naše mesto, bo mestna občina razobesila na svojih poslopih državno zastavo. Vljudno vabim meščane, da isto store tudi na svojih poslopih.

Župan Dr. JUVAN.

Gasilske cevi kradel onstran meje, pri nas pa prodajal

Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je vršila danes dopoldne zanimiva razprava. Na zatožni klopi je sedel 39 letni monter Fr. Peršak iz Jeseni, ki ga je državni tožilec obtožil radi številnih tatvin, ki jih je Fr. Peršak iz Jesenic, ki ga je državni tožilec navaden tat, ki bi ukradel malenkosti, ampak je specialist za vlome v gasilske domove, od koder je odnesel le gasilske cevi, ki jih je nato skrivaj spravljaj v našo državo ter jih prodajal raznim gasilskim društvom. Svoje pohode je delal v družbi še neizsledenega pajdaša, s katerim sta vlomila v 10 avstrijskih gasilskih domov vzdolž jugoslovenske meje na sektorju Št. Ilj - Remšnik. Pri vsakem tatinskem pohodu preko meje je Peršak prinesel v našo državo po 40 do 50 m gasilskih cevi, ki jih je ponujal gasilskim četam na Dravskem polju in v mariborski okolici. Prodajalec je dejal, da izvirajo cevi iz neke konkurzne mase. Avstrijska oblastva so si nekaj mesecev prizadevala, da bi po-

čih zajcev po 8 do 10 ter 3 jagnjet po 80 do 85. Na senenem trgu je bilo 9 vozov sladkega sena po 80 do 85 din, 1 voz kislega sena po 60 ter 1 voz otave po 80 din za 100 kg.

Smrtna kosa. V Limbušu je umrl v 45. letu svoje dobe šofer mestnega avtobusa Josip Šlamberger, ki je dolga leta vozil na progi št. 2. Pogreb bo jutri popoldne na pokopališču v Limbušu. Bil je v službi vesten, marljiv in siguren vozač. Tovariši so ga vzljubili radi njegove iskrene ljubeznivosti in tovariške zvestobe, potniki pa radi prijazne postrežljivosti. Vsi, ki so blagega, mirnega, tihega in plemenitega pokojnika poznali, ga bodo ohranili v častnem spominu. Žalujemo naše iskreno sožalje. — V Stritarjevi 27 pa je preminil vpok. orožn. narednik Ivan Dolenc, star 64 let. Služboval je pred vojno na Goriškem. Bil je v službi korekten. Lahka mu bodi zemlja domača, žalujoci rodbini naše globoko sočutje!

Posnemanja vredno! Tvorica za dušik v Rušah je obvestila oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru, da želi poslati na lastne stroške deset otrok svojega delavstva na 14 dnevno letovanje v Dom viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja v Bakar, kjer vsako leto letuje do 1000 otrok iz vseh narodnih šol bivše mariborske oblasti. Istočasno je obvestil društvo tudi direktor inž. Robert Mader, da pošlje na svoje stroške dva otroka na letovanje v dom. To je ena najlepših gest naše industrije, ki se tako izkaže hvalno svojemu delavcu s tem, da pokaže socialno skrb za njegovo deco. To bi si lahko vzele za vzgled tudi druge naše industrije, kjer je v službi toliko marljivih rok naših delavskih družin. Prijave za letovanje sprejema Oblastni odbor Jadranske straže, Gregorčičeva ul. 26.

Mesarsko zmrcvarjen... V tukajšnje splošno bolnišnico so v teku noči pripeljali 45 letnega posestnika Karola Grahernika iz Sv. Marije ob Pesnici, vsega krvavega ter s številnimi vbojnjami z nožem. Ko se je Grahernik vračal sinoči proti svojemu domu, sta ga napadla neznanca in ga tako obdelala z noži, da se je napadeni pri prči zgrudil nezavesten in ves krvav na tla. Domači so ga našli v grozotnem stanju in ga z domačim avtomobilom odpremili v mariborsko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da so mu napadalci prizadeli z nožem poškodbe po glavi, rokah, prsih in hrbtu, tako da je le malo upanja, da bi ostal še pri življenju. Grahernik je zdravnikom, v kolikor je bil še pri moči, povedal, da ne ve kdo ga je prav za prav napadel pač pa sumi, da je v ozadju neki najemnik, ki mu je pred dnevi sodnijsko odpovedal stanovanje in bodo orožniki, ki za napadalce poizvedujejo, ugotovili pravo ozadje tega krvavega dogodka, ki je razburil vso tam kajšnjo okolico.

Riziko mesarskega poklica... Sedem kit si je prerezal po nesrečnem naključju mesarski pomočnik Leopold Žafran, uslužben pri mesarskem mojstru Zokaliju. Ko je davi sekal meso, se mu je sekira tako nesrečno spodrsnila, da je s sekiro zamahnil po levi roki in si pri tem presekala sedem kit. Odpremili so ga morali v tuk. splošno bolnišnico.

Z drevesa je padel 24 letni delavec Rudolf Mihelič iz Ribnice na Pohorju. Z vrha oreha, ki ga je čistil, je treščil v globino in obležal nezavesten ter s težjimi notranjimi poškodbami. Domači, ki so mu prihiteli na pomoč, so ga nemudoma odpremili v tuk. bolnišnico.

Naprosajo se vsi cenj. tovarnarji, trgovci, obrtniki, župnijski uradi, zdravniki, odvetniki itd., da čimprej zaključijo nabilne akcije, ki so jih organizirali v smislu prošnje Protituberkulozne lige tekom letošnjega Protituberkuloznega tedna. — Protituberkulozna liga v Mariboru pripravlja celotno poročilo o poteku in uspehu letošnjega PT-tedna in prosi radi tega prav lepo za skorajšnjo zaključitev vseh akcij.

Dunajska vremenska napoved predvideva za jutri v četrtek 19. maja sledeče vreme: Spremenljivo vreme, mestoma deževno.

Ivan Vouk.

Zveza Ren - Donava. Nemška vlada je sprejela zakon o regulaciji Donave in o gradnji prekopa, ki naj bi vezal Ren in Donavo. Ta novi prekop naj bi bil zgrajen do leta 1945. Gradnja prekopa bo stala okoli 750 milijonov mark in bo prekop tako zgrajen, da bo možen po njem prevoz 15.000 ton blaga na dan.

PRIHAJA

505
S ČRTO

Dr. Ivan Lah

LJUBLJANA, 18. maja. Umrl je na posledicah srčne kapi znani slovenski pisatelj, neutrudni kulturni delavec profesor dr. Ivan Lah. Pokojni je med najznačilnejši predstavniki nacionalno borbene, neustrašne nacionalistične generacije, ki je šla študirat v Prago, kjer se je navzemala revolucionarnega Masarykovega duha. Dr. Ivan Lah je ostal vse svoje življenje zvest vzvišenim idealom, za katere se je

boril v mladih letih z besedo, peresom in dejanjem. Nepregledna je vrsta njegovih literarnih ter esejističnih spisov. Dr. Ivan Lah se je s svojim klenim, lepim jezikom ter finim, uglajenim slogom uvrstil med najvodilnejše predstavnike našega sodobnega literarnega in publicističnega dela. Lahovo ime bo trajno živelo v naši kulturni književni zgodovini.

Narodna gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 18. maja: Zaprto.

Četrtek, 19. maja, ob 20. uri: »Sreča d. d.«. Premiera. Red A.

Petek, 20. maja: Zaprto.

Sobota, 21. maja, ob 20. uri: »Dalibor«. — Red D.

Premiera »Sreče« v delniški družbi se vrši v četrtek, 19. t. m. Pestrih slik in duhovito zabavnih, deloma tudi razburljivih prizorov prepojeno dejanje je od začetka — v kabinetu milijarderja Astorja — pa do konca — v uredništvu velikega ameriškega lista — vseskozi tako napeto, da mu gledalec mora kar najbolj pazljivo slediti. Navzlic najmodernejši znanstveni nasnovi tega »interkontinentalnega špektaкла« sta režija M. Košiča in prevod R. Reharia tudi sicer nepoučenim omogočila lahko razumljivost tudi na videz težkih razprav. »Sreča d. d.« je imela na mnogih jugosl. odrih zelo velik uspeh, v Beogradu pa so jo igrali kar 40 krat v teku ene sezone.

Športna gibanje

Kdo ugame?

V nedeljo 22. maja bo zadnje, 10. kolo finalnega tekmovanja za prvenstvo LNP, ki bo odločilno. Preostali bosta sicer še dve tekmi in sicer srečanje med ISSK Mariborom in SK Kranjem v Kranju ter tekma med Čakovačkim SK in SK Železničarjem, ki pa se bosta odigrali na praznik dne 26. maja, dočim usoda prekinjenih tekme med ISSK Mariborom in SK Železničarjem zaenkrat še ni znana. Torišče bojev za točke bodo v nedeljo 22. t. m. Maribor, Čakovec in Celje in je razpored naslednji: V Mariboru SK Železničar:ISSK Maribor, v Čakovcu Čakovački SK:SK Hermes in v Celju SK Celje: SK Kranj.

Kdo bo v nedeljo zmagal in kakšni bo-

80 zoglenelih trupel

NEWYORK, 18. maja. Ob priliki požara v hotelu »Terminal« (poročali smo že v včerajšnji številki), je našlo smrt 80 ljudi. 38 zoglenelih trupel so potegnili iz ruševin, 50 hotelskih nameštencev še niso našli. 42 ljudi je v bolnišnici. Hotel je popolnoma zgorel.

Ptujske novice

Rokovnjaška sodrga. Še neizsledeni tatuni in vlomilci so se vtihotapili v hišo gospe Betke Slavetičeve v Slatini in Sv. Barbari v Halozah. Odnegli so razne predmete v vrednosti več tisoč din.

S smrtnonevarnimi poškodbami so pripeljali v ptujsko bolnišnico 29 letnega viničarskega sina Janeza Arnejčiča iz Velikega Okiča, ki ga je neki njegov nasprotnik zabodel z nožem v pljuča. Orožniki vršijo poizvedbe.

Novo svetovno gospodarsko konferenco pripravljata Anglija in Francija. Pobudo za sklicanje konference bosta dali Anglija ter Združene države ameriške.

do rezultati? Izpolnite kupon št. 10 ter ga pošljite na naslov našega uredništva, Grajski trg 7, ali pa vrzite zalepljeno kupon s kuponi v nabiralnik našega lista v veži hiše Grajski trg 7 in sicer najkasneje do nedelje 22. maja do 12. ure. Kupon je treba natančno in čitljivo izpolniti. Kdor ugame najboljšo rezultate, bo obdarovan in sicer:

Prvo: Nakaznico za enodnevni brezplačni izlet v Gradec, darilo Putnika, Maribor, Trg svobode.

Drugo: Praktično darilo trvdke J. Trpin, manufakturna in tekstilna trgovina, Maribor, Vetrinjska ulica.

Tretje: Garnitura namiznega tenisa (ping pong), darilo sportne trgovine in mehanične delavnice Bogomir Divjak, Maribor, Tattenbachova ulica.

Oskrbite si pravočasno kupon, ki ga objavljamo samo v današnji številki!

Kupon št. 10

V Mariboru: SK Železničar : ISSK Maribor

V Čakovcu: Čakovački SK : SK Hermes

V Celju: SK Celje : SK Kranj

Ime:

Poklic:

Stanovanje:

Jugoslavija:Anglija. V Zagrebu bo od 20. do 22. maja teniško tekmovanje za Davisov pokal med Jugoslavijo in Anglijo. Angleško moštvo, ki jo tvorijo Butler, Shayer in Wilde, je že prispelo v Zagreb.

Težko nalogo bo imela nogometna reprezentanca Jugoslavije, ki bo v nedeljo 22. nastopila v Genovi proti reprezentanci Italije. Osem dni pozneje, to je 29. maja pa bo jugoslovenska nogometna reprezentanca nastopila v Bruslju proti reprezentanci Belgije.

Mitropa cup. To nedeljo je bilo končano češkoslovaško prvenstvo v nogometu. Prvenstvo si je priborila praška Sparta,

dočim se je na drugem mestu plasirala praška Slavija. V tekmah za srednjeevropski pokal bo torej jugoslovenski prvak igral s SK Kladnom, naš drugoplasirani v državnem prvenstvu pa se bo v prvem kolu srečal s Slavijo.

Lahkoatletski miting priredi SK Železničar v nedeljo 22. maja dopoldne na svojem igrišču. Startali bodo skoro vsi najboljši lahkoatleti našega mesta.

Mednarodni dijaški plavalni turnir se prične jutri v četrtek 19. t. m. v Napolju. Startali bodo tudi jugoslovenski plavalci, razen tega še plavalci Italije, Nemčije in Anglije.

(Konec k članku »Sodobna šola« s str. 2) prtili vrat in oken. Ne uklepa in utesnuje učitelja v šablonske učne edinice, ki naj bi veljale za vse učitelje in vse šole. Nasprotno, vsakdo si mora pouk prirediti primerno razmeram, upoštevajoč kraj, pokrajino, družbeni položaj, gospodarstvo in končno tudi temperament učitelja samega, ki se misli podati na nova pota vzgoje.

Tudi Möderndorferjeva knjiga dokazuje, da je vsak napredek zvezan s težkimi osebnimi žrtvami onih, ki prvi utrinjajo pot. To je pionirsko delo. Med slovenskimi učitelji in vzgojitelji imamo nekaj takih pionirjev. Med njimi bo imel svoje mesto tudi Möderndorfer. Ni nobenega dvoma, da bo njegova knjiga dala pobudo k nadaljnjim poskusom, ki morajo prej ali slej obroditi sad, kakor ga zasluži vsako pionirsko delo na polju kulture.

Vodka — šampanjec

Nobena tajna ni več, da je v Rusiji vodka zopet zelo priljubljena in da vzbuja to na uradnih mestih razumljivo bojazn. Prvotne prepovedi niso zadostovale in zato se kaže zdaj prizadevanje, da bi pili ljudje kaj drugega, ne pa da se zastrupljajo z vodo. Komisar Mikojan je predlagal, naj bi se povečala proizvodnja šampanjca in drugih vin, ki naj

bi prišla na trg po zmernih cenah, da bi avtomatično izpodrinila vodo. Ta predlog je bil deloma sprejet in za letošnje je bila proizvodnja šampanjca povečana za en milijon steklenic. Istočasno je bilo poskrbljeno, da bi bil sovjetski šampanjec po svoji kakovosti enak francoskemu. To se pa zaenkrat še ni posrečilo. Sovjetski šampanjec odgovarja približno šampanjcu, ki so ga izdelovali skrivaj v Kaliforniji, ko je bila v Ameriki še v veljavi pro-

W. Churchill: ČSR vzorno moderna in demokratska država

LONDON, 18. maja. Windton Churchill, znameniti vodja opozicije v konservativni stranki, je imel govor, v katerem se je dotaknil vseh aktualnih problemov. Govoril je o sestanku s Henleim, ter povdarjal, da so sedaj po njegovem mnenju odnosi med Berlinom in Prago mnogo boljši kakor pred tremi tedni. Dejal je, da mu je uspelo ublažiti vse ostrine v teh odnosih ter da upa, da bo mogoče doseči sporazum. Potrebno je, da dobijo sudetski Nemci zaupanje v Češkoslovaško, ki je po Churchillovem mnenju ena najmodernejših in najbolj demokratskih držav povojne Evrope. Slovesno je izjavil, da

on ne vodi protinimške politike, ampak da je njegov cilj izključno osiguranje evropskega miru. Da se prepreči vojna, mora imeti Velika Britanija ne samo politični, ampak tudi taktični načrt, ki obsega sledeče točke: 1. Velika Britanija mora biti čim prej oborožena in močna. 2. Moramo se čvrsto držati pakta Društva narodov, ki edini lahko opravičuje takšno veliko oboroževanje. 3. Moramo se na osnovi pakta Društva narodov združiti z drugimi državami, ki delijo z nami željo po miru in svobodi in ki so prav tako kakor mi pripravljene storiti primerne korake proti provokiranemu napadu.

Razno

OVCJA VOLNA
za madrace kg din 19.— pri
tvrdki »Obnova«, F. Novak,
Jurčičeva 6. 2995

POKROMANJE. PONIKLO-
VANJE VSAKE VRSTE.
dobro in poceni izvršuje
»Ruda«, Maribor, Trstenja-
kova 5. 2821

MILOSTIVA!

Vaš krzneni plašč in ostalo
kožuhovino Vam shranim čez
poletje najskrbneje, ob enem
Vam temeljito popravim po-
znižani ceni Peter Semko,
krznar in izdelovatelj uni-
čepic, Maribor, Gosposka uli-
ca 37. 2633

Posest

HIŠA.
Naprodaj
3 sobe, kuhinja, lokal, delav-
nica, pralnica, drvarnica,
klet, 2 stavbeni parceli, ozir.
vrt, vogalna lega, Betnavska
cesta 1. 2881

Mal' polož, dar domu na o'tar.**Grajski kino** Telefon 22-19

Od četrta 19. maja dalje prinašamo prekrasen film po znamenitem Anzengruberjevem delu

Kirchfeldski župnik

Psihološko globoko zajeto življenje preprostega ljudstva v tihi tirolski vasi je v tem filmu prikazano tako, da mora ostati slehernemu obiskovalcu v neizbrisnem spominu.

Lepe pokrajinske slike dajejo harmoničen okvir življenju in nehanju tega dobrega ljudstva, kateremu je mladi kirchfeldski župnik pravi dušni pastir.

Hans Jaray Hansi Stork
Karl Paryla

STAVBENE PARCELE
v centru, prvovrstni prostor
ugodno na prodaj. Valjak, ki-
no »Unlon«, Maribor. 1317

Prodaj

BIRMSKI BOTRI
Molitveniki od din 6.— na-
prej. Papirnica Nowak, Go-
sposka ul. 9. 3009

BLAGA ZA MOŠKO
OBLEKO
naprodaj. Koroška c. 84. 3001

Soba odda

OPREMLJENO SOBO
oddam. Strossmajerjeva 28-II
stanovanja št. 9. 3006

KABINET
oddam gospodu z vso oskrbo
Meljska 29 Maribor. 3005

Lepo, sončno, prazno
SOBO
oddam. Aleksandrova c. 12-II
vprašati pri šivilji FaBwald.
3004

Stanovanje

STANOVANJE
dam v najem. Vojašniška uli-
ca 5. 3008

Stanovanje išče

IŠČEM STANOVANJE
(dve veliki in eno malo sobo
ter kopalnico) boli sredi me-
sta ali bliže kolodvora s 1. ju-
lijem, 1. avgustom ali 1. sep-
tembrom. Naslov v upravi.
3007

Službo dobi

IŠČEM DEKLE
kot pomoč za hotelsko ku-
hinjo proti dobri plači za ho-
tel na Jadranu. Nastop takoj.
Ponudbe na hotel »Sirena«,
Podgora, Dalmacija. 3012

POMOČNICO
za damsko šivanje sprejem
takoj. Vetrinjska 22. 3011

PRIDNO KUCHARICO
z letnimi izpričevali sprej-
mem. Vprašati Jenkova 1-I.
3003

ELIZABETA ARDEN

Vam pošilja iz Lon-
dona svetovalko.

iz Londona prihaja
direktno posebej za
to izveščana speci-
jalistinja, da vam
orinese sporočila naj-
novejših odkritij iz
salona ELIZABETE
ARDEN

Dala Vam bo brez-
plačne nasvete, da
rešujete probleme le-
pote po najnovejših
metodah.

Ne zbudite edinstve-
ne prilike, ki se vam
nudi

dne 19., 20. in
21. maja 1938.

Prosimo cenj. damc,
da se pravočasno pri-
javijo navedene dni.

Specialna zaloga
PREPARATOV
ARDEN

FRANC
WEILER

Maribor
Gosposka ulica 29
Telefon 28-20

Za birmanke

najcenejša svila, nogavice, rokavice,
kombineže pri tvrdki

F. Kramaršič, Maribor

Moda, perilo, krojaški pribor
Gosposka ulica 13.

Lenka

Kmalu nato se je oglašil tudi zvonček z gimnazijskega poslopja. Komaj je zadonel, je pograbil Vavrena klobuk in palico, ki je bila privilegij vseh filozofov, in hitel z doma.

»Kaj pa je to?« je vprašala gospodična Elis, ko so prišli drugi v njeno sobo zajtrkovat; »gospod Vavrena je tako naglo odšel in ni čakal niti zajtrka.«

»Morda je šel na sprehod,« je odgovoril Fribort.

Kmalu so tudi oni odšli. Okrog devete je bilo. V veliki dvorani kolegija so se zbrali filozofi obeh letnikov na kshorto.

Nad tristo jih je bilo. V prostrani dvorani je bučalo in šumelo od stoterih glasov, tu tišjih, tam glasnejših. Govorili so nemški in češki. Danes je bilo nenavadno živahno in vsi so govorili o isti stvari: Bog ve kdo je začel, kdo je vrgel iskro med nje; toda užgala je. Sicer pa

je bilo precej naravno. April se je bližal koncu, bližal se je prvi maj, ki je bil včasih tako glasen in vesel.

Ta dan so odnekad slavili filozofi po stari navadi in kakor na podlagi kakega svojega privilegija »majales«, majska slavnost, ki se je niso veselili samo oni in dekleta, ampak vse mesto.

Pred dvema letoma pa je prepovedal škofov komisar v imenu graškega škofa to slavlje. Letos naj bi že v tretje opustili maj, brez hrupa, godbe in šumnega veselja. O tem so zdaj tako živahno debatirali.

Tu so izražali svojo nezadovoljnost in ogorčenje nad motenjem starodavnih svoboščin.

Okrog Friborta, ki je stal pri oknu, se jih je nabralo največ in tam je bila tudi najživahnejša debata. Vrata so se odprla in v dvorano je vstopil Vavrena. Ko je opazil prijatelja, je takoj stopil k njemu. Da bi se ne prerival skozi gnečo, je šel čez oder okoli profesorovega katedra, pri katerem je nenadoma obstal. Pri-

pognil se je in presenečen pobral s tal polo papirja in jo tiho bral.

»Poglejmo, kaj je Vavrena našel!«

»Kaj pa imaš?« so se oglašili glasovi.

»Vas se tiče.«

»Vsi so hiteli k odru.

»Pokaži, pokaži!«

»Prečitaj nam!« so vpili drugi.

»Tiho!« je klical Fribort, »Vavrena bo prečital.«

Filozofi so umolkli in Vavrena je za katedrom z jasnim zvonkim glasom čital proklamacijo vsem slušateljem filozofskega učilišča, v kateri jih neznani pisatelj opozarja na starodavno navado in na privilegije majskega slavlja.

Naslikal jo je znova z živimi barvami, da bi vsem priklical krasoto živo v spomin, se je skliceval na studentovsko čast in reputacijo in jih nazadnje vabil, naj skupno in složno, brez strahu proslavijo svečano »majales«, ter tako obnove stari privilegij in rešijo čast staroslavne filozofije.

Burna pohvala in pritrjevanje se je

razlegalo po stari dvorani. Komaj je stopil Vavrena s katedra med tovariše, je že vstopil v dvorano profesor verouka, dolg, suh piarist. Njegovo lice je bilo resno, strogo; male, ostre oči so takoj opazile nenavadno vrvenje in gibanje.

Sedel je, vzel iz svojih eksplik listino, ki jo je razgrnil in naznanil, da hoče prečitati pred začetkom ekshorte gospodom pismo škofovske pisarne.

Temno bučanje se je oglasilo zadaj kakor glas bližnjega viharja. Profesor je pričel čitati listino in končni uspeh je bil, da škof zopet prepoveduje vsako hrupno slavlje prvega maja in da se gospodje zopet opozarjajo na prej izdano prepoved.

Preden je profesor prečital, je nastal nepričakovan vihar. Bučanje, vikanje, drsanje podplatov, nevoljni in bojevit glasovi, udarci filozofskih palic, vse to je završalo s peklenskim hruščem, tako da je profesorjev glas v tem hrupu utonil kakor kapitanov glas upornim čolnarjem ob bučanju viharja.